

31 December  
s avonds een  
rij tevens het  
rgereisd naar

wij in „Ons  
modocraten te  
zake de ker-  
fiddelburg in  
laag.

nen:

ift

voor  
an het

aange-  
k boek  
ok ons  
rk van

ntafel;  
6. De  
drecht;  
istelijk  
e ware  
Restau-  
tisme;  
hoofd-

ndruk,  
van de  
ten het  
ver de  
erdaad

handel  
voor de

36000

aties te lezen  
onze chris-  
AAL!

k Bakker, gaf  
de radio een  
„Organist en

zich trouwens  
in muziek. In  
stemming van

lijken met het  
portier, hier  
vordt gegeven  
idige geslacht  
dat deze uit-  
ngewijfeld in

wat uiterlijke  
eten zijn. ge-  
id met wat er  
telovige deel

ctie Valerius-  
onist Cor Kee,  
mengesteld en  
is aangelegd,  
sunstvol bezit.

ggevers:

OES

nigingen

# DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN  
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jansperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Grootegast; D. Stroot, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visée, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen; voor medewerkers: rechtstreeks aan hen of aan de administratie.

Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes. Tel. 2424 — Postrek. Nummer 406040 ten name van „DE REFORMATIE“, GOES.

Abonn.: f 4.— per halfj., buitenl. f 10.— per jaar; losse nummers 20 cent, alles bij vooruitbetaling. Advertentiën: 20 cent per m.m.

INHOUD: Hoofdartikel: Is Europeesche Federatievorming raadzaam? 9. — Uit de Schrift: Geestelijk voedsel — on-Geestelijk eten (1 Kor. 10:1-5). — Kerkelijk leven: Aan wie die eed? (Inzake „Amerika“). — Maria, de moeder van onzen Heere Jezus Christus, 8. — Perforatie-

dood. — Zending en Evang.: De kwestie van het Evangelisten-amt, 14. — Aan een jongeren tijdgenoot: Plaats of positie? — Groninger Brieven. — Perschoon. — Kerknieuws.

minder dan Churchill die vergelijking in zijn beroemd geworden rede in Zürich in September 1946 trok.

## Is Europeesche Federatievorming raadzaam? (IX)

HOOFDARTIKEL

*De gevolgen van het formeel prijsgeven van de onafhankelijkheid van Nederland*

### § 3. EUROPEESCHE EENHEID EN EUROPEESCH HERSTEL (vervolg).

Gewezen werd op het gevaar, dat men in zijn streven naar Europ. eenheid bezig is een antichristelijke wereldeenheid voor te bereiden, zooals dit in radicale kringen gepropageerd wordt (dr Suys).

In de praktijk van het Europeesche federatiestreven hoort men thans ook vele bijargumenten, waarmee volksleiders van allerlei pluimage het volk warm proberen te krijgen voor deze Europeesche eenheid. De argumenten van noodzakelijke vereniging tegen het communisme en „staatkundige vormgeving van ons Europeesch bewustzijn“ zijn hierbij een geliefd thema. Maar deze thema's zijn niet essentieel. Het anti-communistische argument is uitsluitend negatief, en maakt trouwens geen federatie, maar slechts een goede alliantie, noodig. En als men aan een Europeesch bewustzijn een staatkundigen vorm wil geven, doet men dat niet door een Raad van Europa, die men door een atheïst, den heer Herriot, laat openen, en waarvan de groote man van de Belgische anti-Leopoldistische opstootjes, de socialist Spaak, de voorzitter is.

Als men iets dieper op de argumenten der zich roerende Europeesche federalisten in gaat, komt trouwens niets anders dan, misschien onbedoeld, materialisme voor den dag, dat slechts gradueel, en niet principieel, verschilt van dat van dr Suys. In een van de eerste brochures van de Europeesche federalisten in Nederland kan men lezen, dat Europa 'n eigen roeping heeft, die inhoudt:

a. Het streven naar den rijkdom der verscheidenheid en het afwijzen van de drang tot alomvattende eenvormigheid.

b. Het erkennen van de waarde der persoonlijkheid, die zich tegenover de verschillende gemeenschappen, waarin zij staat, op grond van geestelijke uitgangspunten verantwoordelijk weet.

c. Het afwijzen evenzeer van leer en praktijk van de alles aan zich onderwerpende gemeenschap als van 'n abstract individualisme, dat den mensch van iedere gemeenschap tracht los te maken.<sup>24)</sup>

Men zal echter toegeven, dat (a) geen nieuw gezichtspunt biedt. Maar ook (b) en (c) bieden weinig houvast. Duidelijk is, dat collectivisme en individualisme beide worden afgewezen, doch de bezielende gedachte, die hier als positieve waarde tegenover staat, ontbreekt. Daarom vreeken we, dat niets meer dan het onder (b) en (c) genoemde, eventueel ver-

meerderd met een „universele verklaring van de rechten van den mensch“ en met vage verklaringen omtrent de „gemeenschappelijke Europeesche beschaving“, e.d. den geheelen geestelijken grondslag vormen, waar een vereenigd Europa het mee moet doen.

De aanvaarding van zulk een schijnbasis zou tot resultaat hebben, dat een Europeesche Raad, na zijn geboortepijning, als geheel genomen een orgaan zal zijn, van waaruit een grenzenloze geestelijke onverschilligheid over de Europeesche landen zal uitgaan. Zoiets leidt tot verder doorgevoerd materialisme, onlust en berusting. Men behoeft geen Cassandra te zijn, om dit te voorzien.

Wie niet gelooft, dat het in Europa ooit zoo'n richting kan uitgaan, spiegele zich aan de Europeesche geschiedenis in den Romeinschen tijd. Toen de Gallische Kelten in de Latijnsche volkerenfamilie werden opgenomen, ontbrak de geestelijke basis eveneens. De middelen, waarmee Gallie tot een Romeinsche provincie werd gemaakt, waren eerst het meedoogenloze geweld van Caesar, en daarna omkooprij van de Druidenpriesters en de adel, verder materialistische volksimponering door amphitheaters, badpaleizen, bruggen en heerwegen, en ten slotte Romeinsche kolonisatie en bloedvermenging.

Ook op het hedendaagsche Europa zou men zulk een unificatieproces kunnen proberen toe te passen. Omkooprij van politieke partijbesturen en van de christelijke geestelijkheid is niet onmogelijk. Vele leidende figuren in de Europeesche politiek en in de vakbeweging van vandaag kunnen zich slechts handhaven als zij brood en spelen aan hun kiezers beloven. En als zij hun beloften willen inlossen, is de mogelijkheid daartoe voor een groot deel afhankelijk van dollar-credieten. Het is dus geenszins ondenkbaar, dat zij „te koop“ zijn. En ook een massaverblindend der Europeesche volken is mogelijk, weliswaar niet door amphitheaters en thermen, maar toch wel door b.v. sportvertooningen en filmpaleizen, die de unificatie van Europa in een bepaalde richting kunnen bevorderen. Wendell Willkie schreef, dat de Amerikaanse films de goodwill van de volken van de wereld tegenover Amerika bevorderden. Waar hij ook kwam op zijn reis door de beide Amerika's, Afrika, Azië en Rusland, overal werd hij overstemd met vragen oyer de filmsterren. En die vragen kwamen evenzeer van de winkelmisjes als van de vrouwen van eerste ministers en koningen.<sup>25)</sup>

We gelooven echter, dat men dergelijke puur materialistische unificatiemethoden niet op Europa mag toepassen. Het zou denzelfden geestelijken ondergang van Europa betekenen, die Augustinus meer dan vijftien eeuwen geleden beschreef van het Romeinsche rijk. Daarom is een vergelijking van een eventuele Europeesche eenheid met het Westromeinsche rijk allerongelukkeligst, en het is erg jammer, dat niemand

Ook de algemeene bewering van de geestelijke verwantschap tusschen de volken van Europa helpt hier niet, zoolang men niet concreet zegt, waar dat verwante en gemeenschappelijke van de Europeesche volkeren in bestaat. Want anders bestaat dat slechts in de films, de Pepsodent en in de nylon kous, die men in elk Europeesch land terugvindt. Of in de vrees voor Rusland. En al noemt men dat alles bij elkaar nu honderd keer „democratie“, dan meenen wij toch, dat dat aan den geestelijken ondergang van Europa slechts weinig af doet.

Dikwijls wordt er gezegd, dat de beschaving der Europeesche volken rust op de gemeenschappelijke pijlers van het Christendom en het antieke humanisme. Maar ook dat is zeer onduidelijk. Als men hiermee bedoelt te zeggen, dat het Christendom in Europa de kennis van het Evangelie heeft gebracht, en dat Europd van de antieken b.v. eenige kennis van de wiskunde, mechanica, optica, bouwkunst, enz. heeft overgenomen, hebben we daar vrede mee, maar dient men dat duidelijker te zeggen. Maar wie Christendom en humanisme in één adem noemt, bedoelt dat niet. Degenen, die zoo spreken, verleggen het accent meestal totaal. Van het Christendom waardeeren zij voornamelijk, dat dit door de middeleeuwsche kloosters veel van het antieke humanisme heeft kunnen redden, terwijl de antieken dan als voorbeeld worden gesteld, een heidense wereld, die voor Christus in haar levensbeschouwing geen plaats had. De z.g.n. natuurlijke godskennis, de Grieksche wijsbegeerte en het Romeinsche recht vormen dan de pijlers waarop men de Europeesche cultuur wil optrekken.

Een geestelijk leven voor het geheele volk zal hier echter nooit uit kunnen ontstaan. De natuurlijke godskennis en de Grieksche wijsbegeerte is altijd alleen maar spel-object geweest voor een kleine groep uitgelezenen, terwijl het volk hier niets van begreep. Waar wilde men het dan door bezielen? Door het vrijheidsideaal misschien? Wij merkten reeds op, dat het Amerikaanse independentistisch-puriteinsche vrijheidsideaal totaal is vermaterialiseerd. De „Europeesche“, humanistische stemmen over de vrijheid zijn echter niet beter. Ziehier hetgeen prof. Brugmans over de vrijheid in Europa verklaarde ter gelegenheid van de opening van het Congres van Europa, in Mei 1948 in Den Haag:

„Europa, dat betekent een vrijheidsbesef, waarvan noch de dramatische spanningen, noch de zoetheid door de overgrote meerderheid van het mensdom ten volle is beleefd. Europa, dat betekent Mozart aan de ene kant en Charles Péguy aan de andere en het is Shakespeare, die ze beiden in zich verenigt. Europa, dat is de cultuur der non-conformisten, dat is het grondgebied waar mensen leven, die voortdurend onderling en met zichzelf in strijd zijn. Het is de plaats waar geen enkele zekerheid als waarheid wordt aangenomen, indien zij niet steeds weer wordt herontdekt..... het is alleen het Europese levensklimaat, dat het leven gevaarlijk, avontuurlijk en tragisch maakt, en hierdoor waard om geleefd te worden. Overal zal de vlag van Europa die van de vrijheid zijn“.

Zullen zulke woorden het volk kunnen bezielen? Wij betwijfelen het. Het vrijheidsideaal heeft voor een volk in Europa alleen betekenis zoolang het tegen de dictatuur heeft te strijden. Valt die dictatuur weg, dan valt ook 't ideaal weg. Men zag dit na de opheffing der jongste bezetting. Maar daarom weten wij ook niet, welke geestelijke waarden men het volk in een humanistisch Europa wil aanbieden. En wederom vreezen wij de Pepsodent en Fox Movietone cultuur.

<sup>24)</sup> De Europese actie, 1946, 2.

<sup>25)</sup> 1. e., 135.



Daarom, als men in een Europeesche federatie thans de door Amerika aanbevolen methode van een democratisch-constitutioneel vereeniging van de Europeesche staten wil toepassen, gaat Europa geestelijk te gronde. De geestelijke structuur van de Europeesche volken loopt thans veel te veel uiteen voor dergelijk geëxperimenteer. Het gevolg van zulk een voorgestelde vereeniging zal onherroepelijk zijn, dat de humanisten het heft in handen nemen, terwijl de Christenen lauw toezien. En die lauwheid ontstaat niet alleen door de keuze van personen als Spaak, Herriot of Brugmans als leiders, of door Churchill's aanbeveling van het voorbeeld dat het West-Romeinsche rijk zou bieden, maar ook en vooral door den geheelen opzet van de Straatsburgsche werkwijze, die men eerder Amerikaansch dan Europeesch zou moeten noemen. Piste men die werkwijze toch toe, dan zouden materialisme en onverschilligheid meer en meer troef worden onder de Europeesche volken, en zou de tijd rijp worden voor een herstel van de antieke heerschappijvormen, die reeds onder de Romeinsche keizers bestonden. Bovendien zou de inwendige geestelijke voosheid van zulk een Europa de verdediging van dit werelddeel tegen machten van buiten bijna onmogelijk maken. Reeds nu kan men vermoeden, dat de verschillende Europeesche volken voor hun eigen land en hun eigen soevereine overheid in tijden van gevaar veel meer energie zullen opbrengen, dan voor een Europeesche federatie, die niet in den geest der volken is gefundeerd. Ook Churchill's suggestie en het later door den Noordatlantischen Raad genomen besluit omtrent een Europeesch leger is ongelukkig uitgevallen, de in materiële opzicht verwachte efficiëntie wordt teniet gedaan door het psychologische feit, dat de militair in het nationale leger een veel grooter besef van zijn verantwoordelijkheid zal bezitten, dan de militair die is ingelijfd in de strijdmacht van het algemeene West-

tersehe vaderland, dat hij wel tegen ondergang wil beschermen, maar dat hij niet lief heeft.

Daarom, wat voor federatievorming noodzakelijk zal zijn, is dat men de Europeesche volken in geestelijk opzicht dichter bij elkaar brengt. Maar zelfs dan zal het nog onpractisch zijn, om alle Europeesche volken rechtstreeks in een federatie te verzamelen. Het zal dan nog altijd beter zijn om te spreken van een hergroepering der Europeesche volken, dan van een federatieve eenheid van geheel West-Europa. Weigert men dit, en acht men het bovendien overbodig, de Europeesche volken eerst door een wezenlijk geestelijk réveil tot elkaar te brengen — of acht men het onmogelijk om thans nog op zoo'n réveil „te wachten” — dan zal een voortzetting van het huidige systeem van zelfstandige en soevereine Westeuropeesche staten voorspand onvermijdelijk zijn. Als deze staten zich door tijdelijke allianties voor de gemeenschappelijke verdediging tegen niet-Europeesche machten verbinden, zullen zij veel sterker staan, dan wanneer zij, door oppervlakkig Amerikanisme gedreven, hun soevereiniteit overdragen aan de Westeuropeesche federatie of bondsstaat, die de Europeesche federalisten thans voorstaan.

Daar niets er op wijst, dat „Straatsburg” of eenig ander internationaal lichaam, dat thans bestaat en dat een staatkundige pretentie heeft, een geestelijk réveil in Europa zal inluiden, is de door dr Drees aanbevolen wijziging van de grondwet in dien zin, dat overdracht van een deel der Nederlandsche soevereiniteit aan een internationaal lichaam mogelijk wordt, overbodig. Aanvaarding van dit ontwerp-grondwetswijziging stelt den wetgever noodeloos aan de verleiding bloot om de mogelijkheid tot soevereiniteitsoverdracht om te zetten in de werkelijkheid van die overdracht aan organen, die dit niet waard zijn.

Wie Europa een dienst wil bewijzen en Nederland sterk wil doen zijn, stemme tegen dit ontwerp als het wordt aangeboden. Dr A. J. VERBRUGH.

wereld komt. Het is dat wat door den Heiligen Geest wordt gewerkt en gegeven en wat als zijn instrument door Hem wordt gebruikt. Kortom: het is dat, waarin de werkingen des Geestes openbaar worden.

Het manna en het water uit de rots waren dus teekenen, zegelen, dragers, van Gods genade! Ze waren de middelen, waardoor God zijn liefde, zijn gemeenschap, de vergeving der zonde en het eeuwige leven naar de Israëlieten toedroeg en aan hen wegschonk.

En als Paulus deze prachtige, diepe dingen heeft gezegd, vat hij alles kort en krachtig in dezen zin aldus samen: Want de Israëlieten dronken allen uit de geestelijke rots, die hen gedurende de geheele woestijnreis volgde. En die rots was — Christus.

Met deze woorden verzekert Paulus nu dat het dagelijksche brood en de dagelijksche drank der Israëlieten in de woestijn ten slotte van Christus Zelf afkomstig waren. Hij gaf ze. En Hij gaf ze als teeken, als openbaring, als zegel van zijn genade en verlossing. Die genade, die verlossing zaten er om zoo te zeggen in. En ze werden daarin en daardoor aan de Israëlieten geschenken. Ja meer nog: in dat manna en dat rotswater gaf Christus Zich zelf met al zijn schatten en gaven \*).

Is het niet volkomen schriftuurlijk, dat Calvijn in het gedoopt worden in de wolk en de zee, nu dat zulk een beteekenis heeft, den doop zag afgebeeld en dat hij in het manna en het water uit de rots het Heilig Avondmaal ontdekte?

Wanneer wij dit alles hebben gelezen hooren we als laatste het verpletterende woord: maar in het meereendeel van deze Israëlieten heeft God geen welgevallen gehad, want zij werden neergeveld in de woestijn! Is dit woord niet verbijsterend?

We hoorden Paulus met alle kracht zeggen: het gaan door de Roode Zee, het voorttrekken en leven onder de wolk, 't manna uit den hemel en 't water uit de rots zijn openbaringen, teekenen, zegelen, getuigenissen van Gods genade. Christus geeft ze en Hij geeft er Zichzelf in. Ze zijn instrumenten van den Heiligen Geest. En met bijzonderen klem verzekert Paulus, dat allen — allen zonder eenige uitzondering! — die teekenen en zegelen hebben ontvangen. Vijfmaal achtereen zegt hij dat: allen, allen, allen..... En nu tóch de meesten verloren gegaan!

Wat moeten we nu zeggen?

Zullen we zeggen: ja, maar die teekenen en zegelen waren niets anders dan stoffelijke, aardse dingen en beteekenden alleen maar wat voor dit, dat is: voor het tijdelijke leven?

Neen, want dan liegen wij! Dan spreken we de Schrift lijnrecht tegen. Die teekenen, we hoorden het, waren Geestelijk. Ze kwamen van en schonken tegelijk den levenden Christus!

Zullen wij misschien zeggen: ja, maar die teekenen en zegelen waren „eigenlijk” alleen voor de uitverkorenen, voor de geloovigen bestemd. Aan alle anderen werd niets anders dan een uitwendigheid, een looze gegeven?

Neen, want dan liegen we ook! De Schrift spreekt er duidelijk van, dat allen gedoopt werden in de wolk en de zee en dat allen dronken uit de steenrots, die Christus was.

Zullen we dan soms zeggen, dat allen Gods genade zaligmakend ontvingen; dat allen met de teekenen en zegelen ook de beteekende zaak deelachtig werden en dus tijdelijk en eeuwig behouden werden?

Neen, want ook dan liegen wij. Paulus zegt het door den Heiligen Geest overduidelijk: In het meereendeel van die Israëlieten had God geen behagen.

Wat zullen we dan zeggen?

We zullen Calvijn naspreken als hij predikt: De Heere biedt wat Hij afbeeldt zoowel den waardigen als den onwaardigen aan \*). In de sacramenten worden ons nooit alleen naakte teekenen vertoond. De beteekende zaak wordt ons daarin óók waarlijk gegeven. Want God is geen bedrieger, dat Hij ons met ijdele verdrichtsels zou verlokken \*). Maar — niet allen aan wie de sacramenten worden uitgereikt zijn bij machte ze te genieten. Ondertusschen verandert het sacrament zijn natuur niet en zijn kracht wordt niet minder! Daarom was, voor zoover het God betreft, het manna óók voor de ongeloovigen een geestelijke spijs. Maar omdat de mond der ongeloovigen alleen maar vleeschelijk was, aten zij niet wat gegeven werd \*).

Wat God gaf was, is en blijft geestelijk! Maar zoo heel vaak wordt het niet-geestelijk gegeten.

En dan is het einde: neergeveld worden! C. V.

\*) Quam ergo figurae essent Christi, sequitur Christum illis fuisse annexum, non localiter quidem, nec naturaliter aut substantiali unione, sed sacramentali modo.

\*) Nam dignis quidem et indignis offert Dominus quod figurat.

\*) Nam si man spiritualis erat cibus, sequitur non figuram nudas ostentari nobis in sacramentis: sed rem figuratam simul vere dari. Neque enim fallax est Deus qui figuris inanibus nos lacerat.

\*) Sed non omnes fruendi sunt capaces. Inter eos nec sacramentum naturam mutat, nec quidquam de efficacia detrahitur. Proinde ex parte Dei manna etiam infidelibus esca erat spiritualis: sed quia infidelium os tantum carnale erat, non edebant quod dabatur.

## Geestelijk voedsel — on-Geestelijk eten

Want ik wil niet, broeders, dat U onbekend is, dat onze vaders allen onder de wolk waren en allen door de zee gingen en allen in Mozes gedoopt werden in de wolk en in de zee en allen dezelfde geestelijke spijs aten en allen denzelfden geestelijken drank dronken. Want zij dronken uit een geestelijke rots, die volgde. Die rots nu was de Christus. Maar in het meereendeel van hen heeft God geen welgevallen gehad, want ze werden neergeveld in de woestijn.

1 Kor. 10:1-5.

Het stond niet best met de korinthische gemeente. Zonden van allerlei soort tierden welig in haar. En het leven des geloofs verloor daardoor zijn kracht en fleur. Er was zelfs een zeer reëel gevaar van algeheelen afval. Daarom gaat Paulus zijn korinthische „kinderen” vermanen. En hij doet dat door hun het schilderij van een episode uit de geschiedenis van het oude Israël voor te houden.

Voor wie de Schrift een beetje verstaat is deze handelwijze van Paulus niet vreemd.

God houdt ons immers in zijn woord steeds voor oogen dat van Adam tot in de eeuwigheid één, ondeelbare, in wezen steeds zichzelf gelijk blijvende, kerk door Christus wordt vergaderd. Die kerk heeft één God, één Christus, één Geest. Tot haar komt éénzelfde machtig genadewoord. Ze wordt verlost uit de macht van éénzelfden Satan, éénzelfde zonde, éénzelfden dood. En tot haar worden vergaderd menschen, die in wezen altijd aan elkaar gelijk zijn: zondig, verdorven, geneigd tot alle kwaad.

Omdat de kerk zoo een eenheid vormt treden in haar leven steeds dezelfde verschijnselen op. Ze worstelt door alle eeuwen met dezelfde zonden, valt in dezelfde strikken, beleeft gelijksoortige ellenden en verlossingen. Het is altijd weer: zonde, afval, redding door Gods almachtige genade. Zeker, de situaties veranderen permanent en zijn nooit gelijk. Het decor is, om zoo te zeggen, altijd wisselend. En er is in en door alle gebeurtenissen heen ook de opgang en de door-gang naar de voleinding. Maar tegelijk is er toch ook steeds dat gelijke: dat altijd weer, tot vermoeiens toe, weerkeren van dezelfde misère en dat altijd weer, al meer verbazende, uitgered worden uit allen nood door den levenden God.

Omdat zoo de gang der kerk door de eeuwen is, kan — en moet! — wat vroeger geschiedde een prediking, een roep, een kreet, een jubel worden voor de kerk in later tijd. De zonde die ze eenmaal deed en Gods gericht dat eenmaal in haar brandde blijven haar roepen om alle zonden te hater. En de lichtende verlossingsdadens des HEEREN, die zich stralend afteekenen tegen den donkeren horizon van het verleden, roepen haar toe God, God alléén, aan te hangen en lief te hebben.

Welnu, in het brieffragment, dat we hierboven afdrukten, heft Paulus een brok verleden op als een prediking in en voor het heden.

De Korinthisers leefden namelijk precies zoo als de Israëlieten, toen dezen uit Egypte door de woestijn

naar Kanaän trokken. In den grond der zaak was hun levenshouding, hun levensstijl geheel gelijk aan die van hun vaders in de woestijn. En nu roept Paulus hun met alle kracht toe, dat, indien dat zoo blijft, ook de ontzettende katastrofe, waardoor het Israël, dat uit Egypte ging, onderging, ook de kerk van Korinthe teisteren zal.

Hoe stond het dan met de Israëlieten in de woestijn? Paulus geeft daarvan een duidelijke teekening.

De Israëlieten — zoo schrijft hij — waren allen onder de wolk. Ze gingen allen door de Roode Zee. En ze werden zoo allen in gemeenschap met, onder de leiding van, Mozes in de zee en in de wolk gedoopt. Dat alles was iets heel groots.

Want deze gebeurtenissen waren niet maar „historische feiten” zonder meer. Ze waren niet maar „tijdelijke weldaden” of „aardse zegeningen”. Het is immers heelemaal niet Paulus' bedoeling aan de Korinthisers te vertellen, dat het volk Israël, tengevolge van de boven hun hoofden zwevende wolk, gedurende de woestijnreis geen last van de zonde hebben gehad. Of dat zij, dank zij het pad door de Roode Zee, aan een totale vernietiging zijn ontsnapt!

Neen, dat doen zweven van een wolk boven het volk en het splitsen van de Roode Zee zijn wonderen welke God verrichtte ten behoeve van zijn volk. Hij openbaart zijn verbondsgenade daarin. Zijn onzijdige liefde voor de kinderen Israëls glanst er in op. Ja, die wordt daardoor aangeboden en geschenken! Of, anders gezegd, deze wonderdaden zijn voor hen getuigenissen van Gods genade \*). De HEERE betuigde en verzekerde immers daardoor, dat Hij Zichzelf aan Israël als den trouwen Verbondsgod had gegeven. En in deze verzekering lag de eeuwige zaligheid opgesloten \*). O neen, die groote daden Gods bewerkten niet maar een voorspoedig aardisch, en dus tijdelijk, leven. Neen, ze waren bovenal de bewijzen van het geestelijke leven \*). In de tijdelijke weldaden, welke God door deze wonderen schonk, verscheen Hij en gaf Hij Zich aan Israël als hun zaligmaker!

Maar Paulus heeft nog meer te zeggen.

Alle Israëlieten — zoo gaat hij voort — aten dezelfde geestelijke spijs en allen dronken denzelfden geestelijken drank. Het is duidelijk, dat Paulus, zoo sprekende, het oog heeft op het manna, dat de Israëlieten in de woestijn aten en op het water, dat God uit de rots liet stroomen. En hij duidt dan manna en rotswater respectievelijk aan als een geestelijke spijs en een geestelijk k drank.

Deze typeering moet ons niet ontgaan!

Want ze zegt ons, dat het dagelijksche voedsel en de dagelijksche drank van de Israëlieten in de woestijn een geheel eigen beteekenis, functie en kracht bezaten. Geestelijk noemt de Bijbel immers alles wat als blijk van Gods genade in de

\*) Testimonia illis forent gratiae Dei.  
\*) Hoc tamen erat principium, testari se et exhibere illis Deum: sub quo salus aeterna continetur.  
\*) Habuerunt etiam in ipsa spiritualis vitae argumentum.

## Aan

Ons v  
we zoud  
We st  
beweert.  
Een ees  
aan en  
Nu zij  
me l m  
ke e r  
Voore  
„eed”  
voort  
niet-aan  
Men z  
door des  
ken. En  
Zeker  
voor een  
Of p r  
des Wo  
beloven.  
Christus  
Dát er  
weggetr  
is waar  
g e m  
geen ve  
een bek  
bekende  
een b e  
spraksw  
met de  
Daar  
VOOR e  
Dezen  
Kan C  
wereld  
ba a r  
We z  
donder  
boodsch  
beeld, d  
niet via  
opgecon  
over de  
komt va  
zoo, Cor  
iets a a  
dagen n  
bepaalde  
Dat w  
die die  
goed als  
het stuk  
hebben.  
Er sta  
besproke  
lier h  
de Heer  
en „tót”  
op het  
kantsche  
„dat  
Hij om  
zalighe  
Dat w  
De Ame  
hebben  
Heyns  
dat — w  
en, na  
ja a l  
over  
verstand  
oog ver  
verwa  
dogmatie  
wat die  
dus weer  
Mijn vrie  
Hij spitt  
Hij bepla  
Bouwde  
Nu ver  
Maar hij  
Burgers  
Richt nu  
Wat was  
Wat ik  
Waarom  
Toen ik  
Welnu, c  
Is Israël  
De man  
Zijn beve  
Hij hoop  
Betrachte  
Over  
cussie ge